

Baba Basra Sources 67

רבינו חננאל מסכת בבא בתרא דף לג עמוד ב

הכין סבור רבנן קמיה דאביי אי הוו תרי סהדי דאכלה שני חזקה מוקמינן לה בידא דלוקח, ליכא סהדי דאכלה שני חזקה מפקינן לה מיניה ומהדרין לה למרה. איכא חד סהדא דאכלה תלת שנין לישתבע, דעד אחד לשבועה [קם] אפילו לא הוה קרקע לא משבעין ליה על מאי דאסהיד סהדא, דלא כפר ליה אלא מודה דאכלה וטוען אין אכלי [ודידי אכלי]: אמר²⁰⁷ להו אביי לא דמיא לנסכא וכול" אלא אי דמיא לנסכא לחד סהדא ולתרתני שני ולפירי. כגון ראובן דתבעיה לשמעון וא"ל גזלת לארעאי ואכלת פירותיה שנתיים וא"ל שמעון זבנתה לי. ולית ליה לשמעון עידי חזקה. דדינא הוא לאהדורי ארעא למרה, מכיון דלית ליה עידי חזקה. ופירי מישתבע דבזביני אכלתינו. דקיימא לן הפה שאסר הוא הפה שהתיר. ואף על גב דמהדר לה לארעא, פירי לא מהדר, דהא ליכא סהדי דאכל הפירות, ומיגו דיכיל למימר לא אכלי פירי כלל יכיל למימר אכלתינו בזביני. ולית [ליה] עליה אלא שבועה. אבל אי איכא סהדי דאכל פירי תרתני שנין מחייבין ליה לאהדורי אפילו פירי, כרב נחמן דאמר הדרא ארעא והדרי פירי: אייתי ראובן חד סהדא דאכל פירי תרתני שנין, אמר שמעון אין אכלי פירי בזביני תרתני שנין דזבנתינהו מינך אכלתינהו. הא הוא דאיכא לדמוייה לדר' אבא, דאמר היכי נדידינה דייני להאי דינא, ניחייביה לאהדורי פירי ליכא תרי סהדי דאכלינהו. ואי משום דאודי, הא טעין ואמר דידי אכלי. וכי האי גונא ליתא הודאה לחיוביה. ניפטריה [במגו] הא איכא חד סהדא דאכלינהו לפירי תרתני שנין. ניחייביה שבועה בעד אחד, דאי הוו תרי הוו מחייבי ליה ממונא, כי אמרינן עד אחד לשבועה אתא, היכא דקא כפר במאי דמסהיד חד סהדא, התם מישתבע דלא היו דברים מעולם. אבל הכא הא קא מודה דאכל, אלא טוען דדילי אכלי²⁰⁸:

עליות דרבינו יונה מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

תפסינן או לא תפסינן ר"ה אמר (לא) תפסינן²⁰⁷. ואפי' אי ס"ל דאי תפסינן לא מפקינן, יש לנו לחוש למה (שזו) [שזה] אומר תפסינן עד דמייתי סהדי, כי אולי יביא עדים, ולא חיישינן בביטול דינא דכל מאן דאלימ גבר, כיון שאין אנו יודעין אם יגבר מי אשר אלה לו²⁰⁸. ור"י אומר לא תפסינן, דשמא אין ממש במה שזה אומר שיבא עדים ונמצא שאנו מבטלינן דינא דכל מאן דאלימ גבר, דקסבר ר"י דאי תפסינן לא מפקינן, (ואין לו)²⁰⁹ וכדא' בתר הכי אזיל לא אשכח סהדי כו', ר"י אומר לא מפקינן ואין לומר דהא דר"ה דאמר תפסינן מכרעת כדר"פ דאמר מפקינן, דא"כ, גבי הא דאמר מפקינן או לא מפקינן הו"ל להזכיר ר"ה ור"י, ולא היה לו להניח ר"ה, ולהזכיר בה ר"פ שהיה מן האמוראים האחרונים²¹⁰. והלכתא לא תפסינן ואי תפסינן לא מפקינן. דכיון שבא הדבר לידינו, נתחייבנו בהשבה מעלייתא, וכאותה שאמרו²¹¹ ספק הינוח לא יטול ואם נטל לא יחזיר.

חדושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

ההיא ארבא וכו'. פי' והתם מונחת בסימטא שאין אחד מוחזק יותר מחברו. והילכתא לא תפסינן וכו'. וה"פ לא תפסינן אפומיה אלא אפומא דתרוייהו. זה אומר של אבותי וכו' אמר רב נחמן כל דאלימ גבר. והאי עובדא נמי מיירי בדלא תפסי לה תרוייהו.

חדושי הר"ן מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

והילכתא לא תפסינן ואי תפסינן לא מפקינן - פי' בין דתפסו ברשות, כגון שאמרו להם שניהם לתפסה, בין תפסוה שלא כדין לא מפקינן, שכיון שבא ליד ב"ד אין ראוי שיוציאנה מרשותם עד שיתברר הדבר, וכן דעת הרמב"ם ז"ל שכתבה סתם בפ"י מה' טוען ונטען, ומי שחולק בזה ואומ' דדוק' היכא דתפסי ברשות, אבל שלא ברשות מפקינן דה"ל כטעה בדבר משנה וחוזר, אין בדבריו כלום.

בית הבחירה למאירי מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

שנים שהיו חולקים ביניהם על איזה דבר המטלטל כגון ספינה וכיוצא בה זה אומר שלי הוא וזה אומר שלי הוא ואין אחד מהם מוחזק בה שנדון את חברו כמוציא מידו שתהא עליו הראיה אלא שהוא ברשות הרבים וכיוצא בה אין בית דין נזקקין לדין זה ולכיוצא בו מכח הדין אלא או יתפשרו ביניהם או תהא מונחת לפניהם וכל דאלימ גבר אמר אחד מהם לבית דין שיתפשוה ותעמד בידם עד שילך ויביא עדים אין בית דין נזקקים לתפסה ואם נמלכו שניהם להעמידה ביד בית דין או שמכל... תפשוה על פי האחד אף על פי שלא כדין עשו ובא אח"כ אחד מהם אחר שלא מצא עדים להוציאה ולהניחה כבתחלה לאיזה שיתגבר מכיון שבאה ליד בית דין מ"מ אין יוצאה מידם עד שיתברר של מי היא וכן אפילו נמלכו שניהם להוציאה מידם הילכך תהא מונחת בידם עד שיתפשרו ביניהם לחלוקה או לדרך אחרת או שידו זה לזה או שיביא אחד מהם ראיה או עד שיבא אליהו ולמדת לפי דרכך שכל ששנים חולקין בענין אחד זה אומר שלי וזה אומר

שלי זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי ואי אפשר להתברר ואין אחד מהם מוחזק בו וכן שאין הדבר ביד בית דין או ביד שום אדם אין נזקקין לה אלא כל דאלים גבר ואחר שיתגבר ויטלנה נדון את חברו במוציאה מידו:

רמב"ם הלכות טוען ונטען פרק י הלכה ו

ה ספינה וכיוצא בה שהיו שנים נחלקין עליה זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי ובאו לבית דין ואמר אחד תפסוה עד שאביא עדים אין תופסין אותה, ואם תפסוה בית דין והלך ולא מצא עדים ואמר הניחוה בינינו וכל המתגבר ויטול כשהיה דינה מקדם אין שומעין להן ואין מוציאין אותה בית דין מידן עד שיביאו עדים או עד שיודו זה לזה או יחלקו ברצונם ובשבועה כמו שביארנו.

רא"ש מסכת בבא בתרא פרק ג סימן כב

כב זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי אמר רב נחמן כל דאלים גבר. האי כל דאלים גבר דינא הוא דכל מי שגבר ידו בפעם ראשונה הוא שלו עד שיביא חבירו ראייה וכל זמן שלא יביא ראייה אף אם תגבר ידו לא שבקינן ליה לאפוקי מיניה דלא מיסתבר שיתקנו חכמים שיהיו כל ימיהם במריבה ומחלוקת היום יגבר זה ומחר חבירו אלא חכמים פסקו כל דאלים בפעם הזאת גבר וסמכו על זה דכל מי שהדין עמו קרוב להביא ראיות ועוד מי שהדין עמו^י ימסור נפשו להעמיד שלו בידו ממה שימסור האחר לגזול ועוד יאמר מה בצע שאמסור נפשי והיום או למחר יביא ראייה ויוציאנה מידי:

רא"ש מסכת בבא מציעא פרק א סימן א

א [דף ב ע"א] שנים אוחזין בטלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה. ובמקום שהיא של מוצאה כגון בעיר שרובה כותים זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי. זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו. דכיון דשניהם באים לפנינו מוחזקים בגוף הטלית אנו צריכין לפסוק להו דין חלוקה. דכל דבר שאנו רואין ביד אדם חשבינן ליה שהוא שלו אף על פי שאחר מערער ואומר שלי הוא. כדאמרינן גבי נסכא דר' אבא (ב"ב דף לג ב) דחשבינן ליה גזלן אף על גב דאמר דידי חטפי הלכך אי אפשר לפסוק כאן דין כל דאלים גבר כדאמרינן פרק חזקת הבתים (דף לד ב) גבי ארבא האי אומר דידי היא והאי אומר דידי וכן זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי. דהתם שאני שאין אחד מהן מוחזק בדבר שמערערין עליו ואין ב"ד מחוייבין למחות למי שבא ליקח דבר שאין אנו יודעין של מי הוא והוא אומר שלו הוא הלכך אין ראוי לפסוק להן דין חלוקה שמא נפסיד לאחד מהן שלא כדין. ויותר ראוי לומר להם שכל מי שתגבר ידו בכח או בראיות שיזכה וסומכין על זה שמי שהדין עמו קרוב להביא ראיות.^כ ועוד שמי שהדין עמו מוסר נפשו להעמיד את שלו בידו יותר ממה שמוסר האחר נפשו לגזול ועוד יאמר זה מה בצע שאמסור נפשי והיום או למחר יביא ראייה ויוציאנה מידי. אבל הכא דשניהם מוחזקין בגוף הטלית אנו מחוייבין למחות שלא יגזול האחד את חבירו. הלכך אם היינו פוסקים להם כל דאלים גבר אחד מהן היה גוזל מה שביד חבירו. הלכך אנו צריכין לפסוק להן דין חלוקה

נימוקי יוסף מסכת בבא בתרא דף יח עמוד א

כל דאלים גבר. כל מי שתגבר ידו בפעם הראשונה הוא שלו עד שיוציאנה חבירו בראיה אבל כל זמן שלא ימצא ראייה אף אם תתגבר ידו לא שבקינן ליה ומיירי הכא בין בקרקע בין במטלטלין המונחים ע"ג קרקע שאין שום אחד מוחזק בה אבל בדבר ששניהם אדוקין בו הוה להו שניהם מוחזקים ויחלוקו:

שיטה מקובצת מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

אמר רב נחמן כל דאלים גבר. על מה שכתב הרא"ש ז"ל בפסקיו כל מי שתגבר ידו בפעם ראשונה כו' כתוב בשיטה לא נודעה למי ואלו הדברים אינם ברורים אצלי שהטעם שאמר כל דאלים גבר מפני שאין בית דין זקוקים ליזקק לדינם כיון דליכא דררא דממונא לתרווייהו וליכא למיקם עלה דמילתא וכיון שכן נוח להניחם לעשות כרצונם ולא נעשה אנו דין שיכול לבוא לידי טעות הילכך כל מי שמתגבר ידו בכל פעם הרי היא ברשותו עד שתגבר יד האחד או בזרוע או בראיה. עד כאן.

תוספות מסכת בבא מציעא דף ו עמוד א ד"ה והא הכא

והא הכא דכי תקפה כהן כו' - נראה דהכי מיבעי ליה במסותא כיון דמקרקעי היא והוה דינא כל דאלים גבר וכיון דאם תקפה האחד והקדישה כשהיא בידו מסתמא תו לא פקע אפי' חזר חבירו ותקפה ממנו כי הקדישה בלא תקפה נמי הוי הקדש או דלמא כיון דאפי' גבר האחד אם יכול השני לחזור ולתקפה ממנו זוכה ה"ה הקדיש בלא תקפה לא יחול הקדש כלל כיון דחבירו אם תקפה היה זוכה דלא אלים הקדש מתקיפה

הגהות מיימוניות הלכות טוען ונטען פרק י הלכה ו

[ה] עי' בסימן י"א:

[ו] דכל דבר דהוי דינא כל דאלימ גבר אפילו גבר האחד ונטל אם יכול השני לחזור ולתקפה זוכה ר"י מפסקי הר' חזקיה

ועיין בהלכות ערכין פ"ו ע"כ:

בדבריו כלום וכו':

חדושי הריטב"א מסכת בבא בתרא דף לד עמוד ב

זה אומר של אבותי וכו' אמר רב נחמן כל דאלימ גבר. והאי עובדא נמי מיירי בדלא תפסי לה תרוייהו.
ופרכין ומ"ש משני שטרות היוצאין ביום אחד. פי' שטרי מכר או מתנה כדפרישנא בדוכתא (כתובות צ"ד ב').